T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/729
KARAR NO : 2021/11
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Astsubay olarak görev yapmakta iken, istifa ederek kamu görevinden ayrılan davacı tarafından, emeklilik hesabında 5434 sayılı Kanun kapsamındaki fiili hizmet süreleri zammının, anılan Kanunun 205. maddesi uyarınca emeklilik yaş haddinden indirilerek, emekli olacağı tarihin bu indirim neticesine göre yeniden tespit edilmesi istemiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. K.
Vekili : Av. M.K.K.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. E.A., Av. O. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, ... sigorta sicil numaralı müvekkilinin, sigortalılık süresini ve ne zaman emekli olacağını sorması üzerine davalı Kurumca verilen 02/04/2012 tarihli ve B.13.2.SGK.4.34.10.01/16-1 sayılı cevap yazısında; sigortalılık süresinin 26 yıl, 4 ay 22 gün, prim ödeme gün sayısının ise 4/1-c hizmetinin 6975 gün ve 4/1-a hizmetinin 2151 gün olmak üzere toplam 9126 gün olduğunun, 506 sayılı Kanun'un geçici 81/B bendine göre 51 yaşını dolduracağı 04/03/2023 tarihinden sonra tahsis talebinde bulunması halinde yaşlılık aylığı bağlanacağının bildirildiğini; bu yanlışlığın düzeltilerek emeklilik yaş hesabının yeniden yapılması yolundaki 14/04/2016 tarihli başvurularına ise bir cevap verilmediğini; ancak müvekkilinin TSK'de Astsubaylık döneminde 5434 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereği emekliliğe esas fiili hizmet süresine eklenmesi gereken 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet zammı süresinin, aynı Kanun'un geçici 205. maddesi gereği emeklilik yaş haddinden 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet zammı süresi kadar indirim yapılması gerekirken bu indirimin yapılmadığını ve müvekkilinin emekli olacağı yaşın yanlış hesaplandığını; anılan hükümlerde belirtildiği üzere, emeklilik yaş haddinden fiili hizmet zammı süresi kadar indirim yapılmasının açıkça kanun hükmü gereği olduğunu; yine 506 sayılı Kanun'un Ek-39. Maddesi dikkate alındığında, aynı Kanun'un Ek 5 ve Ek 6. maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayılarının, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81. maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirileceğinin hüküm altına alındığını; somut duruma bakıldığında; müvekkilinin 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak 1989-2005 tarihleri arasında 15 yıl 6 ay fiili hizmet süresi ve 3 yıl 10 ay 15 gün hizmet zammı süresi olmak üzere 19 yıl 4 ay 15 gün; daha sonra 506 sayılı Kanun'a tabi olarak 2005-2012 tarihleri arasında çalıştığını; şu an emekli olmak için yaş beklediğini; 2829 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre 5434 ve 506 sayılı Kanun'a yönelik hizmetlerinin birleştirilerek emekli olmasının gerektiğini; 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. ve 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereğince müvekkilin aylık bağlanma şartlarının 506 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğunu; bu açıklamalar doğrultusunda söz konusu yanlış hesaplamanın düzeltilmesinin gerektiğini; 18/02/2000 tarihli 1997/1 Esas ve 2000/1 Karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı'na göre "506 sayılı Kanun'un EK-39. maddesine göre "EK-5 ve EK-6 maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanun'un 60 ve geçici 81. Maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir." demek suretiyle fiili hizmet zammı süresinin yaş haddinden düşülmesi gerektiğine hükmedildiğini ifade ederek; her türlü dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla; müvekkilinin TSK'de Astsubaylık dönemindeki çalışmasının hesabında; 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalı süreleri ile 5434 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalı süreleri birleştirilmek ve 506 sayılı Kanun'un EK-39, EK-5 ve EK-6. maddeleri uyarınca 5434 sayılı Kanun kapsamındaki fiili hizmet zammı süreleri yine 506 sayılı Kanun'un 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet zammı süresi kadar indirim yapılarak, müvekkilinin hizmet süre başlangıcının ve emekli olacağı tarihin tespitine, karar verilmesi istemiyle, 28/07/2016 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2 . **Ankara 27. İş Mahkemesinin03/08/2016 tarihli ve E.2016/1196, K.2016/444 sayılı kararı** ile,

davanın yargı yolu caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"(...)davacının asker olarak 5434 sayılı yasa kapsamında görev yaptığı dönemdeki 3 ay[yıl olacak] 10 ay 15 günlük fiili hizmet zammı süresinin 506 sayılı yasanın 60 ve 81. maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirim indirilerek hizmet süre başlangıcının ve emekli olacak tarihin tespit edilmesini talep etmiş olduğu anlaşılmış, ancak davacının birleşen TC Emekli Sandığı İştirakçisi ve kamu görevlisi olarak görev yaptığı döneme ilişkin talepte bulunmuş olması nedeniyle, fiili hizmet zammına konu görev süresinin emekli sandığı yasasının yürürlükte olduğu döneme ilişkin olduğu, uyuşmazlık konusu olayın da 5510 sayılı yasanın 104. maddesi gereğince 5434 sayılı yasa hükümlerince çözümlenmesi gerektiği, uyuşmazlık çözüm yerinin ve görevli merciinin de idari yargı olduğu(...)"

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Ankara 13.İdare Mahkemesinin 15/11/2016 tarihli ve E.2016/4494, K.2016/3705 sayılı kararı ile, dava dilekçesinin reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir.

"(...)idari yargıda idari işlemler hakkında iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından iptal davası açılabileceği, idari yargı sisteminde tespit davası niteliğinde dava türü bulunmamasına rağmen müvekkilinin hizmet süre başlangıcının ve emekli olacağı tarihin tespit edilmesinin istenildiği, dolayısıyla dava dilekçesinin yukarıda ifade edilen kanun hükümlerine uygun düzenlenmediği anlaşılmaktadır.

İdareye yapılan bir başvuru var ise bu başvuruya cevap verilmişse bu cevabın, cevap verilmemişse zımni ret işleminin iptalinin istenebileceği, idareye başvurmak suretiyle bir işlem tesis ettirmeden doğrudan idare mahkemelerinde dava açılamayacağı açıktır.

(...)

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesi hükmüne uygun bulunmayan dava dilekçesinin, anılan Kanunun 15. maddesinin l/d bendi uyarınca, (...) reddine..."

5. Davacı vekili dilekçesini yenileyerek; müvekkilin, TSK'de Astsubaylık dönemindeki çalışmasının hesabında; 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılık süreleri ile 5434 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılık süreleri birleştirilmek ve 506 sayılı Kanun'un EK-39, EK-5 ve EK-6'ıncı maddeleri uyarınca 5434 sayılı Kanun kapsamındaki fiili hizmet zammı süreleri yine 506 sayılı Kanun'un 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet zammı süresi kadar indirim yapılarak, müvekkilinin hizmet süre başlangıcının ve emekli olacağı tarihin bu indirimi neticesine göre yeniden tespitine ilişkin 14/04/2016 tarihli başvurusuna davalı SGK'nun 60 gün içerisinde cevap vermeyerek zımnen reddi şeklindeki işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde yeniden dava açmıştır.

6. Ankara 13. İdare Mahkemesinin 15/03/2019 tarihli ve E.2017/76, K.2019/766 sayılı kararı ile, dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"(...)Davalı idarenin 23/10/2018 tarih ve E. 14126722 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve davacıya hitaben yazılan 13/07/2017 tarih ve 20127946/302029 sayılı "Talebiniz" konulu yazının incelenmesinden; davacının başvurusu üzerine, daha önce 51 yaş ve 04/03/2023 tarihi olarak belirlenen emeklilik durumunun düzeltilerek, 49 yaş ve 04/03/2021 tarihi olarak belirlendiği, dolayısı ile davacının başvurusu üzerine, eski işlemi ortadan kaldıran yeni bir işlem tesis edildiği görüldüğünden, uyuşmazlığın esası hakkında karar verilmesine imkan bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına..."

7. Bu karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

8. Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 11.İdari Dava Dairesi 23/10/2019 tarihli ve E.2019/5963, K.2019/5913 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun kabulüne karar verilmiş, dosya Mahkemesine gönderilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"(...) 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi kapsamında sigortalı olarak çalışan davacı tarafından, fiili hizmet zammı sürelerinin emeklilik tarihinin (mülga 506 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tabi olduğu yaşın) tespitinde değerlendirilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, gerek mülga 506 sayılı Kanunun 134. maddesi, gerekse 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemelerine ait olduğu gözetilmeden, İş Mahkemesinin görevsizlik kararı üzerine açılan davada, idare Mahkemesince işin esasına girilerek verilen kararda usul hükümlerine uyarlık bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, davacı ve davalı idarenin İSTİNAF BAŞVURULARININ KABULÜNE, Ankara 13. İdare Mahkemesince verilen 15.03.2019 tarih ve E:2017/76; K;2019/766 sayılı kararın KALDIRILMASINA, yukarıda belirtilen hususlar gözönüne alınarak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE..."

9. **Ankara 13. İdare Mahkemesinin 14/02/2020 tarihli ve E.2020/53, K.2020/433 sayılı kararı**ile,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"(...)5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Hakkında Kanunun, bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tabi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabını düzenleyen Geçici 2. maddesinin son fıkrasının birinci cümlesinde, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır " hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanunun Geçici 2. maddesinin göndermede bulunduğu mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun "Aylığı bağlayacak kurum" başlıklı 8. maddesinde ise, "Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir." hükmü yer almış, aynı Kanunun 4. maddesinde de; kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet sürelerinin, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirileceği belirtilmiştir.

...

Öte yandan, dosyadaki bilgi ve belgeden davacının son yedi yıllık hizmet süresinin tamamının 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi kapsamında sigortalı olarak geçtiği, dolayısıyla farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin 2829 sayılı Kanun hükümleri uyarınca birleştirilmek suretiyle yaşlılık aylığı bağlanabileceği, emekli olacağı tarihin belirlenmesi için yapılan başvurunun ise, SGK İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Bağcılar Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından 13.07.2017 tarihli işlemle değerlendirilerek, mülga 506 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, emeklilikte 49 yaşa tabi olduğu ve 49 yaşını 04.03.2021 tarihinde tamamlayacağı hususunun tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Ek 39. maddesinde, "Ek 5 ve Ek 6 maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanun'un 60 ve Geçici 81inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir." kuralı yer almış; 5434 sayılı Kanun'da da "itibari hizmet kavramına yer verilmiştir. 5434 sayılı Kanun'un 35 ve devamı maddelerinde düzenlenen "itibari hizmet ile 506 sayılı Kanun sistematiğindeki "itibari hizmet aynı anlama gelmemektedir. 506 sayılı Kanunda düzenlenen itibari hizmet süresi, hem sigortalılık süresini uzatmakta, hem de yaşlılık aylığı oranını yükseltmekte iken, 5434 sayılı Kanunda düzenlenmiş olan itibari hizmet süresi yalnızca emekli aylığı oranını yükseltmektedir. Ancak, 5434 sayılı Kanun'un 33, 34 ve 205. maddelerinde düzenlenen "fiili hizmet süresi zammı"; hizmet süresini, emeklilik ikramiyesi miktarını ve emekli aylığı bağlama oranını artırmakta ve yaş haddinden de 8 yıla kadar indirim sağlamaktadır. Bu nitelikleri nazara alındığında 5434 sayılı Kanundaki fiili hizmet süresi zammının 506 sayılı Kanundaki itibari hizmetin karşılığı olduğu görülmektedir.

Nitekim, benzer uyuşmazlıkların esasına yönelik olarak Yargıtay 10. ve 21. Hukuk Dairelerince verilen kararlar da bu yöndedir. (Yargıtay 10. Hukuk Dairesi E:2013/19196, K:2014/3503, Yargıtay 21.Hukuk Dairesi: E:2014/7165,K:2015/1412.E:2013/17674. K:2014/20180)

Buna göre uyuşmazlığın, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, mülga 506 sayılı Kanun kapsamında emeklilik tarihi (tabi olunan yaş ve hizmet süresi) tespit edilecek, devamında ise aynı Kanun hükümleri uyarınca yaşlılık aylığı bağlanacak olan davacının, 5434 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yararlanmış olduğu fiili hizmet süresi zammının, 506 sayılı Kanun kapsamında bulunan itibari hizmet süresine tekabül edip etmediği, dolayısıyla 506 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek yaş haddinden indirim sağlayıp sağlamayacağı, sağlayacak ise ne kadar süreyle sağlayacağına ilişkin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Durum böyle olunca, uyuşmazlığın, 5510 sayılı Kanunun yaşlılık aylığına ve yaşlılık sigortasına ilişin geçiş hükümlerinin atıfta bulunduğu mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun uygulanmasından kaynaklandığı açıktır.

Uyuşmazlığın çözümünde görevli yargı yerinin tespitine gelince;

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 134. maddesinde, bu Kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıkların, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği belirtilmiş, aynı şekilde 5510 sayılı Kanunun 101.maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği kurala bağlanmıştır.

Bu durumda, 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi kapsamında sigortalı olarak çalışan davacı tarafından, fiili hizmet zammı sürelerinin emeklilik tarihinin (mülga 506 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tabi olduğu yaşın) tespitinde değerlendirilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, gerek mülga 506 sayılı Kanunun 134. maddesi, gerekse 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemelerine ait olduğu sonucuna varılmıştır."

10. Bu karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesinin 17/09/2020 tarih ve E.2020/1543, K.2020/2561 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

11. 01/10/2008 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak, bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek, sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

12. 5510 sayılı Kanun'un 28. maddesinde, yaşlılık sigortasından yararlanma şartlarına, 29. maddesinde yaşlılık aylığının hesaplanmasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

13.5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı 101. maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği kurala bağlanmıştır.

14. 5510 sayılı Kanun'un *"Bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tâbi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabı"* başlıklı geçici 2. maddesinin ilk paragrafında; *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi olanlara bağlanacak yaşlılık aylıkları aşağıdaki şekilde hesaplanır:"* denilmiştir.

Maddenin(c) fıkrasının son bendinde ise, *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır. Ancak, bunlardan bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenlere 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanuna göre 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanması gerekenlerden, bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenler için, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri esas alınır. (a) bendi hükümlerinin uygulamasına esas alınacak kanun, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenir. Bu Kanuna tabi hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de bu fıkra hükümleri esas alınmak suretiyle bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır."* hükmüne yer verilmiştir.

15. 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesinin 5. fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı "*Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun*"un, 1.maddesinde, Kanunun amacının; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesi olduğu; 2.maddesinde; Kanunun, T.C. Emekli Sandığına, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20. maddesine göre kurulan emekli sandıklarına, tabi çeşitli hizmet süreleri bulunanların emeklilik, malullük, yaşlılık ve bölümleri halinde kendilerine ve hak sahiplerine sağlanacak hakları kapsadığı; 4.maddesinde; kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet sürelerinin, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirileceği, ancak, hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

16. 2829 sayılı Kanun'un *"Aylığı bağlayacak kurum"* başlıklı 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.(...)"*

17. 2829 sayılı Kanun'un *"Uygulanacak esaslar"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun uyarınca bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde, aylığı bağlayan kurum mevzuatındaki esaslar uygulanır."

18. Konuyla bağlantılı olarak; 5510 Sayılı Kanun'un değişik 106. maddesi ile, 142, 143, Ek 36, Geçici 20, 81, 87. maddeleri hariç yürürlükten kaldırılan 506 sayılı "*Sosyal Sigortalar Kanunu*"nun 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu Kanun'da yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanması olduğu belirtilmiş; 60. maddesinde, yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarına ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, 134. maddesinde de, bu Kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıkların yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği; Kanun'un Ek 39.maddesinde; bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6. maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayılarının, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81. maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirileceği belirtilmiştir.

19. 506 sayılı Kanun'un geçici 81. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Ek: 25/8/1999 - 4447/17 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) (Yeniden düzenleme: 23/5/2002-4759/3 md.) 23.5.2002 tarihinde;

a) (A) bendi kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 23 yıldan (dahil) fazla olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla, 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla, 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 42 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 yıl (dahil) dan fazla, 21 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5075 gün,

d) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün,

f) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla, 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

g) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla, 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 14(dahil) yıldan fazla, 15 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5375 gün,

h) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 12 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 14 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla, 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5525 gün,

j) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla, 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 9 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 11 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

k) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5675 gün,

l) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla, 8 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

m) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla, 7 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5825 gün,

n) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 5900 gün,

o) Sigortalılık süresi 4 (dahil) yıldan fazla, 5 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) gündenfazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

p) Sigortalılık süresi 3 (dahil) yıldan fazla, 4 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az5975 gün,

r) Sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.(...)"

20. Öte yandan, 5434 sayılı Kanun'un(Mülga: 31/5/2006-5510/106 md.) 32. maddesinde; İştirakçilerin; bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra sayılan görevlerde geçen fiili hizmet sürelerinin her yılı için karşılarında gösterilen sürelerin ekleneceği; Kanun'un geçici 205. maddesinin son fıkrasında, 32. madde gereğince fiilî hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden, hizmetlerine eklenen fiili hizmet süresi zammı kadar indirim yapılacağı belirtilmiştir.

21. 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanun'lar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına

çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15/12/2006 tarih ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17/04/2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fikrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30/03/2011 tarih ve E. 2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

B. Yargı Kararları

22. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan *"...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür."* bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25/01/2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır:

> *"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir... Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

23. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyasının aslı ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

24. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

25. Dava, Astsubay olarak görev yapmakta iken, 14/03/2005 tarihinde istifa ederek kamu görevinden ayrılan davacı tarafından, emeklilik hesabında 5434 sayılı Kanun kapsamındaki fiili hizmet süreleri zammının, anılan Kanunun 205. maddesi uyarınca emeklilik yaş haddinden indirilerek, emekli olacağı tarihin bu indirim neticesine göre yeniden

tespit edilmesi istemiyle yaptığı 14/04/2016 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

26. Yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

27. Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının 5434 sayılı Kanun'a tabi göreve ilk kez 15/09/1989 tarihinde astsubay nasbedilerek başladığı, 14/03/2005 tarihinde istifa ettiği, daha sonra 506 sayılı Kanuna tabi göreve başladığı son olarak da 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi hizmetlerinin bulunduğu; 15/9/1989-14/3/2005 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanun'a tabi geçen 15 yıl 6 ay hizmeti ve bu hizmetine karşılık verilen 3 yıl 10 ay 15 gün fiili hizmet süresi zammı olmak üzere toplam 19 yıl 4 ay 15 gün hizmetinin olduğu; davacı tarafından, emeklilik hesabında 5434 sayılı Kanun kapsamındaki fiili hizmet süresi zammı sürelerinin, anılan Kanun'un 205. maddesi uyarınca emeklilik yaş haddinden indirilerek, emekli olacağı tarihin bu indirim neticesine göre yeniden tespit edilmesi talebiyle 14/04/2016 tarihli dilekçeyle yapmış olduğu başvurunun zımnen reddedildiği; davacının hizmet süre başlangıcının ve emekli olacağı tarihin tespitine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde; hizmet süre başlangıcının ve emekli olacağı tarihin bu indirimi neticesine göre yeniden tespitine ilişkin 14/04/2016 tarihli başvurusuna davalı SGK'nun 60 gün içerisinde cevap vermeyerek zımnen reddi şeklindeki işleminin iptali istemiyle ise idari yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmıştır.

28. Bu durumda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı; uyuşmazlığın, davacının farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, mülga 506 sayılı Kanun kapsamında emeklilik tarihinin (tabi olunan yaş ve hizmet süresi) tespit edileceği, devamında ise aynı Kanun hükümleri uyarınca yaşlılık aylığı bağlanacak olan davacının, 5434 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yararlanmış olduğu fiili hizmet süresi zammının, 506 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek yaş haddinden indirim sağlayıp sağlamayacağı, sağlayacak ise ne kadar süreyle sağlayacağına ilişkin bulunduğu ve 5510 sayılı Kanun'un yaşlılık aylığına ve yaşlılık sigortasına ilişkin geçiş hükümlerinin atıfta bulunduğu mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun uygulanmasından kaynaklandığı gözetildiğinde; davanın görüm ve çözümünün, gerek mülga 506 sayılı Kanun'un 134. maddesi, gerekse 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 27. İş Mahkemesinin 03/08/2016 tarihli ve E.2016/1196, K.2016/444 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 27. İş Mahkemesinin 03/08/2016 tarihli ve E.2016/1196, K.2016/444 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

25/01/2021 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN